

Anarâšah rs – Inarinsaamelaiset ry.

Maa- ja Metsätalousministeriö
PL 30
00023 VALTIONEUVOSTO

Lausunto

Lausunto kalastuslakiluonnokseen

Maa- ja metsätalousministeriö on pyytänyt lausuntoja uuden kalastuslain hallituksen esitysluonnoksesta MMM:lle 24.1.2014 mennessä.

Taustaa

Anarâšah rs / Inarinsaamelaiset ry toteaa, että Inarinsaamelaiset ovat historiallisesti enimmäkseen **kalastajasaamelaisia** ja asuttaneet Inarinjärven ranta-alueita ja sen lähialueita vesistöineen.

Kalastaminen eri muodoin on Inarinsaamelaisten kulttuurin yksi keskeisin muoto ennen ja nyt. Nykyajassa kotitarvekalastuksen harjoittaminen on osa Inarinsaamelaisten kulttuuria ja arkipäivää eikä niinkään viihde- ja vapaa-aikatoimintaa jollaiseksi uudessa laissa kotitarvekalastus halutaan muuttaa vapaa-ajan- ja virkistyskalastuksen muotoon. Inarinsaamelaisten kalastaminen tapahtuu ympärivuotisesti ja sillä on keskeinen merkitys kulttuurissamme.

Historiallisesti Inarinsaamelaissilla on ollut kulttuuriin liittynyt vuotuismuutto kesäpaikkojen ja talvipaikkojen kesken. Kesäpaikkoja on voinut olla useita ja nämä on olleet **kala-apajien** lähistöillä Inarinjärvellä ja sen lähivesistöissä. Inarinsaamelaisten asutus on historiallisesti keskittynyt kalaisten vesistöjen varsille. Inarinjärven alueen saamelaisväestön muuttoasutusjärjestelmää ovat säädelleet pääasiassa kalastukseen liittyvät vuotuiskiertotarpeet. Ensimmäiset asiakirjatiedot inarinsaamelaissista ovat 1550-luvulta. Inarin saamelaisasutus kuului uuden ajan alussa Inarin lapinkylään. Inarinsaamelaista perinteistä tapaa asuttaa lapinkylän alueita leimasi vuotuiskierto, maat ja vedet olivat sukujen nautinnassa. 1800-luvulla ja 1900-luvun alussa inarinsaamelaisten asuin- ja elinpiiri muuttui sukualueista uudistiloiksi ja kruununmetsätorpiiksi. Monet uudistilaoikeuden hakijat pyrkivät saamaan uudistilan paikan vanhoille **kalakentilleen**. Usein sekä vanha kesäpaikka että talvipaikka sisällytettiin uudistilaan. Ensimmäiset uudistilat Inariin perustettiin 1740-luvulla, mutta toiminta voimistui 1830-luvulta lähtien. Uudistilojen perustamiseen huokuttelivat siirtyminen metsästyksestä karjanhoitoon ja yritys turvata vanhat oikeudet. Inarin 120 uudistilasta runsaasti yli puolet oli **inarinsaamelaisten** perustamia. (Museovirasto Inarinsaamelaisten vuotusmuuttopaikat nettisivu 23.1.2014)

Kalastuslain uudistamisen osalta yhdyimme Inarin kalatalousalueen lausuntoon.

Lisäksi korostamme, että kotitarvekalastus tulee mainita laissa.

Ylä- Lapin osalta laissa on oltava määräys, että selvitetään välittömästi lain voimaanastuttua erityisperusteiset kalastusoikeuksien vesialueiden sijainti rajoineen ja niissä kalastuksien laajuus tiloittain. On siis selvitettävä kiinteistökohtaisesti tarkka etuuksien sijainti, sekä maastossa (vedessä), että karttoihin. Samoin on selvitettävä ja merkittävä etuuksien laajuus ja määrät kiinteistökohtaisina.

Inarijärvellä erityisperusteiset kalastusoikeudet, (erityiset etuudet) kattavat noin 2/3 järven vesialueesta ja selkävesien yleisvedet n.1/3 koko vesialueesta. Ennen uuden kalastuslain hyväksymistä on ratkaistava erityisperusteisten kalastusoikeuden omaavien saanto kalastukseen valtion veteen, suhteessa nykyisin Metsähallinnon kalastussaantoon. Tilojen asiakirjanäytöt ovat selvät, eikä niitä KO:n tuomion 1997 ja suoritetun kiinteistömäärittämis-toimituksen jälkeen 2010-2011 jälkeen kukaan ole kiistänyt kukaan erityisperusteisten kalastusoikeuksien ja erityisten etuuksien osalta.

Erityisten etuuksien edustajien tulee saada riittävä määrä edustajia hallintoon.

Lakiluonnoksessa on esitetty muutos kolmen pohjoisen kunnan kalastusoikeuden muuttumisesta kotikunta-kohtaiseksi. Voimassa ollut vapaa kalastusoikeus tulee kuitenkin säilyttää.

Inarissa 24.11.2014

Anu Avaskari

Yhdistyksen puheenjohtaja

Aarne Turunen

Yhdistyksen puheenjohtaja